

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Пересада Н.О., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – д-р екон. наук, доц. **Р.М. Бугріменко**
Державний біотехнологічний університет

Економічна ситуація в Україні на сьогодні має дуже нестабільний характер. У зв'язку з воєнними подіями та зруйнуванням значної кількості інфраструктурних об'єктів, багато підприємств призупинило свою діяльність або взагалі повністю закрилися. Наразі, як ніколи важливим для вітчизняних підприємств стає питання мінімізації ризиків, як загальних, так і пов'язаних з діяльністю кожної конкретної компанії.

Слід зазначити, що поняття економічного ризику охоплює як ризики, які призводять до грошових збитків, так і ті, що спричиняють втрати неекономічної природи, які прямо або опосередковано можна оцінити в грошовій формі.

Ризик - це потенційна можливість втрат ресурсу, небезпеки або небажаного результату у майбутньому під впливом обставин, що можуть статися під час реалізації функцій, процесів та операцій, спрямованих на досягнення встановленої мети, цілей та виконання поставлених завдань.

Управління ризиками - це процес, який відповідає як за прийняття, так і за виконання управлінських рішень, спрямованих на зниження ймовірності виникнення несприятливого результату і мінімізацію можливих втрат, що з ним пов'язані.

Головною метою системи управління ризиками на підприємстві є мінімізація негативного впливу на діяльність підприємства. Важливим аспектом є визначення допустимого (прийняттого) рівня ризику.

Проблему управління ризиками підприємства вивчали такі відомі дослідники, як: Ф. Найт, А. Маршалл, Дж. М. Кейнс, В. Беренс, Г. Бірман та інші. Основним завданням є дослідження концепції формування системи управління ризиками в менеджменті та сучасних аспектів управління ризиками підприємства.

Управління ризиками є одним з найважливіших елементів стратегічного управління і контролю, що забезпечує стабільність фінансового становища підприємства, підтримку стратегії його розвитку та загалом підвищення якості корпоративного менеджменту.

Основними принципами процесу управління ризиками є такі: інтегрованість та безперервність, структурованість та повнота, налаштованість, економічність та ефективність, залучення, динамічність, системність та всебічність, доступність інформації, фактори, пов'язані з корпоративною культурою, моніторинг та постійне удосконалення.

Для того, щоб визначити ймовірні події, які матимуть вплив на господарську діяльність підприємства відповідно до поставлених завдань та цілей, проводиться ідентифікація ризиків, що здійснюється у кожному структурному підрозділі шляхом класифікації ризику відповідно до його категорії та виду.

Відповідно до критеріїв, виділяють внутрішні, зовнішні та стратегічні ризики. Ідентифікація ризиків за видами включає: нормативно-правові, операційно-технологічні, програмно-технічні, кадрові, фінансово-господарські, репутаційні, та корупційні ризики.

Після визначення категорії та виду досліджуваних ризиків, здійснюється їх оцінка. Оцінювання ризиків проводиться відповідно до таких критеріїв, як рівень ймовірності виникнення та рівень їх впливу на здатність підприємства виконувати функції визначені для досягнення поставленої мети. Наступним кроком є визначення їх пріоритетності для діяльності підприємства. Враховуючи результати проведеної оцінки ризиків, приймаються рішення щодо вибору форми реагування на них (способу регулювання). Способи реагування на ризики можуть включати: зменшення, прийняття, розділення чи уникнення.

Процес з управління ризиками є динамічним і гнучким до змін. Тобто, в разі зміни пріоритетів або постановки нових цілей, заходи з управління ризиками мають контролюватися та переглядатися.

Отже, ризик має розглядатися відповідно до поставленої мети, для досягнення якої прийняті відповідні рішення і завдання. Підприємницький ризик характеризується зростанням або зниженням прибутку та доходу. Зростання прибутку є основою успішного функціонування підприємства на ринку. Проте, більш вагомими є негативні наслідки прояву ризику, що виражаються як у вигляді прямого збитку та виникненні фінансових втрат, так і у небажаних відхиленнях від мети, що погіршує ефективність господарської діяльності підприємства. Для збільшення ефективності прийнятого рішення необхідно розглядати декілька альтернатив, що направлені на визначення можливого залучення обмежених ресурсів.